

KUPAX00YTAUX

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Váš dopis ze dne:

Vaše značka:

Spisová značka:

Č. j.:

Vyřizuje:

Telefon:

E-mail:

Vyhотовeno:

SpKrÚ 58673/2021/OŽPZ

72032/2021/OŽPZ/Pe

Ing. Michal Pešata

466 026 480

michal.pesata@pardubickykraj.cz

v Pardubicích dne 23. 9. 2021

dle rozdělovníku

R O Z H O D N U T Í

Krajský úřad Pardubického kraje jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody (dále též „krajský úřad“) dle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále též „ZOPK“), a dle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění, rozhodl tak, že výjimku dle § 56 odst. 1 a § 56 odst. 2 písm. a) ZOPK ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, konkrétně ze zákazů škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu rak říční (*Astacus fluviatilis*), zejména jej rušit, zraňovat, chytat, přemísťovat či případně jej usmrcovat, a to z důvodu realizace připravovaného záměru „Podolský potok, Heřmanův Městec, těžení sedimentů, oprava úpravy, ř. km. 12,300 – 12,565, k. ú. Heřmanův Městec“, podniku Povodí Labe (se sídlem Víta Nejedlého 951/8, 500 03 Hradec Králové; IČ: 70890005, dále též žadatel),

POVOLUJE.

Pro zajištění minimalizace negativních dopadů a pro zajištění podmínek přežití populací výše uvedeného druhu stanovuje orgán ochrany přírody v souladu s ustanovením § 56 odst. 3 ZOPK tyto podmínky a provedení následujících opatření:

1. Plocha koryta potoka, která bude dotčena pohybem mechanizace, musí být minimálně 1 den a maximálně 3 dny před vstupem mechanizace do toku prohlédnuta na přítomnost raka říčního (kontrola jeho úkrytů). V případě nálezu jedinců raka říčního v kontrolovaných plochách je nutné tyto jedince přemístit v rámci toku, a to minimálně 800 m proti proudu Podolského potoka od místa realizace.
2. V případě, že budou práce v korytě probíhat souvisle déle jak 5 dní nebo budou přerušeny (na více jak 1 den) a znova zahájeny, je nutné provést kontrolu a případný transfer jedinců v rozsahu stanoveném v podmínce č. 1 opět (tzn. povést kontrolu každý 6. den souvisle probíhajících prací v korytě či 1 – 3 dny před opětovným vstupem mechanizace do koryta toku).
3. Budou-li v průběhu prací zaznamenáni jedinci raka říčního v dotčené ploše koryta, musí být i tito jedinci přemístěni minimálně 300 m proti proudu Podolského potoka.
4. V případě nálezů více jedinců raka v jeden kontrolní den nesmí být tito jedinci přeneseni na stejné místo – musí být rozmístěni rovnoměrně výše po toku Podolského potoka.
5. Žadatel je povinen vést průběžně evidenci provedených kontrol a evidenci počtu přenesených jedinců raka říčního a míst jejich vypuštění. Tyto evidence musí být předány OOP nejpozději do 30 dnů od konce realizace záměru.

6. Držitel rozhodnutí musí minimálně s týdenním předstihem prokazatelným způsobem informovat OOP o zahájení prací.

Výjimka povolená tímto rozhodnutím se vztahuje rovněž na dodavatele prací, kteří musí být před realizací záměru držitelem výjimky prokazatelným způsobem poučeni o všech podmínkách tohoto rozhodnutí.

Výjimka povolená tímto rozhodnutím je platná ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí do 31. 12. 2025.

Druh rak říční je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Účastníkem řízení dle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), je: státní podnik Povodí Labe (se sídlem Víta Nejedlého 951/8, 500 03 Hradec Králové; IČ: 70890005) zastupovaný na základě plné moci společností Agropojekce Litomyšl s. r. o. (Rokycanova 114/4, 566 01 Vysoké Mýto, IČ: 70890005).

ODŮVODNĚNÍ:

Krajský úřad obdržel dne 27. 7. 2021 žádost žadatele (podanou prostřednictvím zmocněné společnosti Agropojekce Litomyšl s. r. o.) o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek výše uvedeného živočicha, tj. druhu, který byl dle Přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZOPK, zařazen mezi zvláště chráněné druhy.

Předmětem projektu je oprava opevnění, odstranění sedimentů a odstranění části nežádoucích dřevin Podolského potoka v ř. km 12,300 – 12,565. Opravou nebudou zásadně měněny současné poměry. Stavba se nachází v korytě vodního toku Podolský potok, IDVT 10100270, v zastavěné části města Heřmanův Městec. Plánované práce mají charakter opravy, budou prováděny na pozemku vodní plochy, případně na pozemku trvalý travní porost a ostatní plocha. Technické parametry toku a opevnění nebudou významně měněny.

Krajský úřad opatřením č. j. 62399/2021/OŽPZ/Pe ze dne 11. 8. 2021 oznámil zahájení řízení účastníkům tohoto řízení a zároveň tímto opatřením informoval spolky o možnosti oznámit účast v daném řízení; zároveň o vedeném správním řízení informoval i Národní památkový ústav, jakožto odborný orgán památkové péče. Žádný z oslovených spolků neoznámil ve správním řízení svoji účast. Účastníci řízení nenavrhli během řízení žádné nové důkazy, nevyjádřili se k projednávané věci ani neučinili žádné jiné návrhy, a proto krajský úřad přistoupil přímo k vydání rozhodnutí ve věci. Krajský úřad na základě provedeného řízení a dostupných podkladů rozhodl o udělení výjimky tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Podkladem pro vydání rozhodnutí jsou:

Žádost (včetně všech žadatelem zaslaných podkladů), její zdůvodnění.

Podkladem pro vydání tohoto rozhodnutí dále byly i skutečnosti obecně známé. Za skutečnosti obecně známé považuje krajský úřad takové informace, které jsou odbornou veřejností přijímány bez větších pochybností (znalosti o biologii, rozšíření druhů, aktuální výskyt rostlinných či živočišných druhů apod.) či takové informace, které vycházejí z rozhodování soudů v obdobných věcech a jsou veřejně dostupné.

K potenciálnímu negativnímu vlivu na lokality soustavy Natura 2000 (§ 45g ZOPK)

Nejbližší ptačí oblast je oblast Bohdanečský rybník nacházející se přibližně 15,6 km od místa realizace záměru. Předmětem ochrany v této lokalitě je chrástal kropenatý a jeho

biotop. Vzhledem k uvedené vzdálenosti a níže uvedenému považuje krajský úřad za nemožné, aby zamýšlený záměr mohl negativně ovlivnit tuto či jinou ptačí oblast.

Předmětná lokalita je v blízkosti evropsky významné lokality Heřmanův Městec. Předmětem ochrany je zde páchník hnědý a jeho biotop. Dle názoru krajského úřadu se jedná o záměr s minimálními negativními dopady na okolí místa realizace (jedná se o opravu opevnění malé části koryta Podolského potoka, odstranění několika dřevin a opravu opěrné zídky). V rámci realizace záměru nemá dojít k významnému poškození koryta toku ani jeho okolí. Při realizaci záměru (jedná se o relativně dobře přístupný úsek) nehrozí ani významné poškození okolních dřevin. Krajský úřad má za to, že v případě realizace předloženého záměru **je vyloučeno poškození larev či imág páchníka hnědého, obdobně je vyloučeno závažné nebo nevratné poškození biotopu páchníka hnědého (odstraňované dřeviny nejsou současným ani potenciálním biotopem tohoto druhu). Obdobně pak má krajský úřad za to, že nedojde ani k poškození či zničení dalších vzdálenějších evropsky významných lokalit či ptačích oblastí, a to zejména s ohledem na výše uvedené (malý rozsah záměru, minimální negativní dopady na okolí apod.).**

K udělení výjimce

Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Dle ustanovení § 50 odst. 2 ZOPK je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů.

Výjimku ze základních podmínek ochrany lze dle ustanovení § 56 ZOPK udělit mimo jiné v případě, **kdy veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody** a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud **je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany.**

Druh rak říční je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství (viz výrok rozhodnutí).

Zájem ochrany přírody krajský úřad shledává v ochraně předmětného druhu, jenž byl dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZOPK, v platném znění (dále též Vyhláška), zařazen mezi zvláště chráněné druhy. Krajský úřad dále shledává zájem ochrany přírody v ochraně stanovišť (biotopů) tohoto druhu. Dle ustanovení § 16 odst. 1 Vyhlášky je základem ochrany zvláště chráněných druhů komplexní ochrana jejich stanovišť. Ochrana přírody je dle ustanovení § 58 odst. 1 ZOPK veřejným zájmem a každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

V následující části odůvodnění krajský úřad uvádí základní informace o způsobu života a ekologických nárocích předmětného druhu a jeho ohrožení. Tyto informace byly vodítkem při stanovení podmínek, ale i důležitým aspektem při rozhodování o tom, zda výjimku povolit či nikoliv.

Rak říční se v současnosti na našem území vyskytuje téměř rovnoměrně a je naším nejhojnějším původním druhem raka. Optimální podmínky nachází rak říční především v pomaleji tekoucích potocích a říčkách s velkým množstvím přirozených úkrytů. Vysazován byl i na náhradní lokality do rybníků, zatopených lomů, pískoven a nádrží, kde často dobře přežívá a rozmnožuje se. Tok s výskytem raka říčního má obvykle charakter střídajících se rychle proudících, mělkých úseků s úseky pomalu tekoucími. V pomaleji tekou-

cích úsecích, které tvoří přirozené tůňe, se usazuje nezetlelý organický sediment. Širší okolí toků s výskytem raka říčního (a raka kamenáče) je tvořeno nejčastěji smíšenými lesy nebo loukami, ale výjimkou není výskyt obou druhů přímo v obcích. V tocích s umělým opevněním břehů se rak říční vyskytuje jen sporadicky. Převážná většina zjištěných lokalit má přírodní charakter koryta. Dno toku nejčastěji pokrývají kameny a štěrky, které jsou také velmi často využívány jako vhodné úkryty pro raka říčního. Ochrana tohoto druhu by měla spočívat především v ochraně míst vhodných k rozmnožování, v zachování vhodných biotopů, v citlivých vodohospodářských úpravách a zásazích a v nenarušování složitých genetických mechanismů ve smíšených populacích neuváženými transfery a reintrodukcemi.

Negativní vlivy záměru na uvedený zvláště chráněný druh živočicha:

Krajský úřad spatřuje škodlivý zásah do přirozeného vývoje raka říčního v zásahu do biotopu – k poškození může dojít pojezdy techniky v korytě, úpravou břehového opevnění atp. Také lze předpokládat, že by mohlo dojít k neúmyslnému poškození či zabití dospělců raka říčního při realizaci výše uvedených činností.

Veřejný zájem a hodnocení převahy veřejného zájmu:

Správní řád ani žádný jiný právní předpis pojem veřejný zájem blíže nespecifikuje, tzn. jedná se o tzv. neurčitý právní pojem. Dle judikátů správních soudů lze za veřejný zájem považovat takový zájem, který je zájmem celé nebo podstatné části společnosti (veřejnosti), který směřuje k všeobecnému blahu a dobru. Veřejný zájem lze rovněž chápat jako protiklad zájmů soukromých (privátních či skupinových), od nichž se liší tím, že okruh osob, jimž tento zájem svědčí, je vždy neurčitý. Zároveň se však uznává, že „*veřejné zájmy jsou v řadě případů jen více či méně společnými soukromými zájmy jednotlivců a jejich skupin*“ (Vedral, J.: Správní řád, komentář. 2. vydání. Praha: Ivana Hexnerová – Bova Polygon, 2012, s. 100).

Stav předmětné lokality je krajskému úřadu znám z prováděných šetření v lokalitě. V lokalitě záměru se nachází rozpadající se opevnění břehů a opěrná zídka. Veškeré tyto stavby jsou ve špatném technickém stavu. Břehový porost je tvořen rozptýleně rostoucími dřevinami (z nichž některé mají být realizací záměru odstraněny – některé mohou poškozovat opevnění či zhoršovat parametry koryta).

Žadatel spatřuje v realizaci akce veřejný zájem. K akci je přikročeno z důvodu obnovení stability břehového opevnění v zájmovém úseku. Realizací projektu má dojít k zajištění stability svahu a zamezení dalšího postupu erozní činnosti, které by mohli ohrožit majetek třetích osob. Realizací záměru dojde k uvedení vodního toku do řádného technického stavu. Vliv na odtokové poměry bude po dokončení stavby kladný – zlepší se možnost ochrany před povodněmi. Povodně na tomto úseku Podolského potoka reálně hrozí – poslední povodně, kdy došlo k zaplavení části zámeckého parku, zde proběhly v minulém roce.

Krajský úřad tedy v realizaci záměru (shodně s žadatelem) spatřuje veřejný zájem, a to konkrétně zájem na prevenci závažných škod a zájem na ochraně veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti. Uvedené opravované opevnění, mostek i zídka jsou součástí upravené části toku - opevněných břehů koryta a jeho blízkého okolí a jejich nežádoucí technický stav má nezpochybnitelný negativní vliv na možnost převedení povodňových průtoků v místě. Okolí potoka je součástí Heřmanoměstecké památkové zóny. Nedaleký zámek v Heřmanově Městci je nejvýznamnější památkově chráněná budova ve městě.

V realizaci záměru lze dle krajského úřadu shledat i převahu jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody. Důvodem k tomuto tvrzení jsou dle názoru krajského úřadu i následující skutečnosti:

Lokalita záměru nepatří mezi zdrojová místa pro populaci raka říčního v lokalitě (v místech upravených toků se rak říční vyskytuje méně, než v neupravených partiích).

Realizace záměru se dotkne pouze části předpokládaných biotopů předmětného druhu v lokalitě (i po realizaci záměru v lokalitě zůstane dostatek vhodných biotopů).

Riziko povodní je v této části vysoké (poslední povodeň zde byla v roce 2020).

Okolí potoka je součástí městské památkové zóny a nachází se zde celá řada nemovitostí – míra ohrožení majetku a zdraví osob je zde vysoká.

Je možné předpokládat, že splněním stanovených podmínek nedojde k usmrcení jedinců raka říčního a nebude znemožněno opětné osídlení lokality v budoucnosti.

Krajskému úřadu byl předložen záměr jako invariantní. V průběhu správního řízení nebyla krajskému úřadu předložena žádná jiná varianta záměru. Žadatel neuvažuje o žádné jiné variantě záměru než o té, která byla předložena krajskému úřadu. Vzhledem k malému rozsahu a jednoduchosti provedení akce není návrh dalších variant ani odůvodnitelný. Navržená varianta tak může být porovnávána pouze s hypotetickou variantou, tj. variantou nulovou, znamenající neprovedení záměru. Zde je nutné zmínit, že varianta nulová je pouze hypotetická varianta a nejedná se o variantní řešení v pravém slova smyslu. Tuto nulovou variantu však nelze s ohledem na výše uvedené považovat za variantu uspokojivější v porovnání s návrhem předloženým žadatelem. Lze tedy konstatovat, že předložený návrh lze považovat za řešení **nejuspokojivější existující**.

Poslední ze zákonných předpokladů, jehož splnění je nezbytné pro povolení výjimky pro druh, které jsou předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, je podmínka, dle níž nesmí povolovaná činnost ovlivnit dosažení či udržení příznivého stavu předmětného druhu (rak říční) z hlediska jeho ochrany¹. Dle posledních hodnotících zpráv stavů u tohoto druhu (zpracovány Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR) lze považovat jeho stav z pohledu ochrany přírody za příznivý. Stejně tak lze za příznivé považovat jejich habitaty a vyhlídky.

Vzhledem k výše uvedenému má krajský úřad za to, že realizace záměru nemůže u předmětného „evropsky“ zvláště chráněného druhu způsobit negativní ovlivnění stavů jejich populací. Potenciální negativní dopady záměru nejen na předmětný zvláště chráněný druh, které je nutné uvažovat především v době provádění opravy břehového opevnění, je dle názoru krajského úřadu možné účinně omezit především stanovenými podmínkami, které jsou nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí.

Ke stanoveným podmínkám

Podmínkami č. 1 - 4 byla žadateli stanovena povinnost zajišťující ochranu potenciálně se vyskytujících raků, kteří by mohli být ohroženi pohybem mechanizace v korytě. Četnost kontrol byla stanovena s ohledem na potenciální mobilitu raků v korytě a také, aby se zabránilo neúmyslnému zabití raků, kteří se v noční přestávce vrátí na místo nálezu. Ze stejného důvodu pak byla stanovena i dostatečná vzdálenost míst, kam je možné raky přemístit. Vzhledem k možné vzájemné nežádoucí interakci raků (ke které by mohlo dojít v případě nahromadění více kusů na stejném místě) byla stanovena podmínka pro to, aby byli rozmístěni v toku na více míst.

¹ Stav druhu z hlediska ochrany je dle § 3 odst. 1 písm. t) ZOPK považován za "příznivý", jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací.

Podmínky č. 5 – 6 mají umožnit krajskému úřadu kontrolu realizace záměru a kontrolu plnění jím stanovených podmínek.

Jelikož byly splněny všechny ZOPK určené předpoklady, za kterých může orgán ochrany přírody výjimku dle § 56 ZOPK povolit, krajský úřad požadovanou výjimku žadateli povolil.

Účastníky řízení dle § 27 správního řádu jsou Povodí Labe, s. p. a město Heřmanův Městec.

POUČENÍ:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat, v souladu s ustanovením § 81, § 82 a § 83 správního řádu do 15 dnů od jeho doručení, odvolání k Ministerstvu životního prostředí, prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

Ing. Martin Vlasák
vedoucí odboru

ROZDĚLOVNÍK:

Účastníci řízení nebo zmocněnci:

- Agroprojekce Litomyšl s. r. o. (DS)
- město Heřmanův Městec (DS)

Na vědomí:

- Národní památkový ústav, odborné pracoviště v Pardubicích (DS)
- Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát HK (DS)